

Pvm/Datum/Date

3.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

5953/00.00.01.00.02/2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

mario.seppala@eduskunta.fi**HE 145/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta**

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausuntoon hallituksen esityksen mukaisista lakimuutoksista.

Ruokavirasto katsoo Huoltovarmuuskeskuksen (HVK) aseman ja roolin muuttamisen virastoksi eli viranomaistoiminnaksi vahvistavan huoltovarmuuden merkitystä yhteiskunnallisen varautumisen toimijana sekä selkeyttää HVK:n viranomais- ja julkisten hallintotehtävien suorittamista. HVK:n toimivaltaan kuuluvien hyödykkeiden kaupan osalta on tunnistettavissa haasteita viranomaisten hankintojen tarkan säätelyn ja hankintamenettelyjen johdosta. Turvallisuusedun (SEUT 346 (1) b artikla) mahdollistaa suorahankinnan turvallisuusedun perusteella, mutta hankintalain (1397/2016) ja kilpailulain (948/211) poikkeamia jouduttaneen soveltamaan suppeasti eli kynnnyksen artiklan käytölle on oltava korkealla. On syytä arvioida, syntyykö tästä riski materiaallisen varautumisen osalta. Hallituksen esityksessä Huoltovarmuuskeskus virastolla ja huoltovarmuusrahastolla olisi oltava erillinen kirjanpito. Tämä estää hyödykkeiden myynnin osalta yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa kilpailevan toiminnan, mutta hyödykkeiden hankintojen osalta hankinta- ja kilpailulain vaatimukset voivat vaikuttaa toiminnan joustavuuteen. Hallituksen esityksessä esille nostettu hankintalain uudistuksen voidaan ennakolta arvioida poistavan mahdolliset ongelmakohdat.

HVK:n rahoitusmalli muiden palveluja tuottavien virastojen mallin mukaisesti sekä budjettirahoituksella että osin huoltovarmuusmaksuilla nähdään toimivana ja pitkäjänteistä suunnittelua ja valmistelua tukevana ratkaisuna. Ruokavirasto kiinnittää huomiota siihen yksityiskohtaan, että maksullisten palveluiden hinnoittelu tuottaa omat haasteensa ja budjettirahoituksessa tulee varmistua riittävästä Huoltovarmuuskeskuksen rahoituksesta ja huoltovarmuusmaksu täydentää rahoituskehystä riittävän toimintakyvyn varmistamiseksi. Huoltovarmuusrahaston osalta ei lakiehdotuksissa ole tulossa muutoksia. Jossain määrin lakiehdotus jättää avoimeksi, miten HVK:n virkamiesten tuottamat kustannukset jakautuvat talousarvion

Pvm/Datum/Date

3.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

5953/00.00.01.00.02/2025

Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston huoltovarmuusmaksun kesken, kun henkilöstökulut kuuluvat talousarvion alaisiin kuluihin ja ohjelmatoiminta ja kriisitimet huoltovarmuusrahaston alaisiin menoihin.

Huoltovarmuuskeskuksen ja Ruokaviraston yhteistyö on ollut toimivaa. Ruokavirasto näkee positiivisena, että hallituksen esityksessä on nostettu esille sektorien ja poolisten kanssa tehtävä yhteistyö ja nähty se tärkeäksi ja edelleen kehitettäväksi asiaksi.

Huoltovarmuuskeskukselle annetaan oikeus saada tietoja viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä. Ruokaviraston hallussa olevat tiedot (esim. elintarviketurvallisuus, tuotantoketjut, eläinterveys) voivat olla osa tätä tiedonvaihtoa. Ruokavirasto arvioi, että viraston tiedon luovutukseen voi kohdistua entistä laajempia tietotarpeita ja viraston velvoitteiden lisääntymistä.

Huoltovarmuuskeskus voi myöntää tukea huoltovarmuutta edistäviin hankkeisiin. Tältä osin yhteistoiminta Ruokaviraston kanssa on tärkeätä, jotta Ruokaviraston maksajavirastona maksamat tuet eivät ole päällekkäisiä HVK:n maksamien tukien kanssa. Tarkkarajaisuus tukien osalta on tärkeä myös kansalaisten ja eri toimijoiden kannalta, jotta samaan toimintaan kohdistuvia tukia ei joudu hakemaan eri viranomaisilta. Yhteistoimintaan Ruokaviraston kanssa on syytä sisällyttää hankkeiden arviointi ja toteuttaminen, jotka liittyvät elintarvikehuollon varautumiseen. Tältä osin lain 7 luvun 18§ 2 momentin 1 kohta voidaan nähdä riittävänä ja tärkeänä, sillä sen mukaisesti ”*Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että: 1) toimenpiteen tukeminen ei ole lakisääteisesti jonkun toisen viranomaisen vastuulla*”.

Ehdotuksen sivulla on esimerkki:

”Huoltovarmuusintressillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi kasvinsuojelun edellyttämää rikkakasvintorjuntaa 50 000 hehtaarin verran, joka omalta osaltaan tukee viljantuotantoa. Kyseisen huoltovarmuusintressin turvaamiseen hankitaan kasvinsuojelua tuottavaa suorituskykyä. Huoltovarmuusintressin ja sen turvaavan suorituskyvyn kokoluokka määritellään Huoltovarmuuskeskuksen toimesta. Suorituskyvyn rakentamisessa ja ylläpidossa tulee huomioida alan ohjaava lainsäädäntö. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että suorituskyvyn mahdollistavien kemikaalien tulee olla lainsäädännön ja viranomaiskriteerien hyväksymiä tuotteita.”

Ruokavirasto näkee, että kyseinen esimerkki on itsessään hyvä, mutta tällaisessa ja vastaavissa tapauksissa olisi syytä yhteistoimintaan po. asian kanssa toimivan viraston kanssa eli esimerkkitapauksessa Ruokaviraston kanssa.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

3 (3)
1994167

Pvm/Datum/Date

3.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

5953/00.00.01.00.02/2025

Kokonaisuutena Ruokavirasto näkee lakiehdotuksen myönteisesti huoltovarmuutta vahvistavana muutoksena.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7